

דגשים הלכתיים להפעלת חמ"לים, משרדים ומכלולים בשבת – חרבות ברזל**חמ"ל רבצ"ר – תא הלכה****עקרונות הלכתיים**

- א. מדינת ישראל מצויה במלחמה. הכלל העקרוני בעת מלחמה הוא שחובה לעשות את כל הדרוש, בחזית ובעורף, להכרעת האויב.
- ב. בד בבד, ככל שהדבר מתאפשר מבלי לפגוע בעשייה המבצעית ומבלי לפגוע בסדרי הכוננות ובמגוון המשימות המוטלות על כתפיהם של החיילים והמפקדים, יש להיערך לפני שבת כדי למנוע חילול שבת מיותר, וכן לספק את התשתית המלאה והמיטבית לשמירת השבת כהלכתה. "שיגרת המלחמה" צפויה להימשך זמן ארוך, וכאמור הדבר מאפשר ומחייב היערכות מוקדמת לשמירת שבת כהלכתה, ובכלל זה גם בחמ"לים.
- ג. חמ"ל העוסק בניהול הקרבות ובהכנה המיידית אליהם – יפעל ללא כל שינוי, באופן המהיר והיעיל ביותר. בכלל זה גם חמ"לים המנהלים פעילות מבצעית בגזרות הבט"ש.
- ד. חמ"ל העוסק במשימות שיגרה שאינן דחופות ואינן קשורות למלחמה – לא יפעל בשבת.
- ה. חמ"ל העוסק במעטפת המבצעית והמנהלתית – יפעל בשבת, אך במידת האפשר יעריך לצמצום פעולות שאינן בהן צורך בטחוני דחוף או שניתן להקדימן או לדחותן ולעשותן בחול. בכלל זה: הוצאת דו"חות מצב ועדכונים ללא זיקה בטחונית, ענייני שלישות שאינם דחופים, חירור מסמכים לשם תיוקם, גריסת מסמכים, תיאומים ללא זיקה בטחונית וכדומה.
- ו. בכל מקרה של ספק בדבר נחיצות הפעילות בשבת, יש להיוועץ מערב שבת ברב היחידה, החשוף לתמונת המצב האג"מית ולמשימות המבצעיות. במידה ולא התקבלה תשובה, יש לבצע כל פעולה מדין ספק פיקוח נפש.

היערכות מוקדמת

- ז. יש להכין מבעוד יום דפי משימה, שבצ"ק, רשימת שמירה ורשימת תורני חמ"ל. מומלץ להכין פתקיות עם שמות חיילי היחידה, עבור עריכת שבצ"ק בשבת למשימה בלתי מתוכננת.
- ח. יש לדאוג מבעוד יום להפעלת המחשבים ולהדלקת התאורה והמיזוג, ובמידת האפשר לנטרל את מערכות הכיבוי האוטומטיות שלהם. יש להצטייד במידת האפשר בעט שבת, במקלדת שבת ובעכבר שבת.
- ט. יש לוודא שהושלמה התקנת מערכת הקשר (כולל חיבור האנטנות, רמקול, שפופרת ושאר החיבורים) והתדרים כווננו לפני שבת.
- י. יש לתדרך את תורני החמ"ל, הסמב"צים ושאר הגורמים, שהשיח בשבת יתקיים בנושאים מבצעיים, ולא בנושאים מנהלתיים.

שימוש באמצעי תקשורת

- יא. אין לקיים שיחות שאינן דחופות בשבת. חובה לענות לכל שיחה נכנסת, ובמידה והתברר שהנושא אינו דחוף, יש להשיב בנימוס כי הוא יטופל לאחר השבת.
- יב. השימוש באמצעי התקשורת יתבצע על פי המדרג הבא (כאשר הדבר אינו מעכב את הצורך המבצעי ואינו פוגע בביטחון המידע):

1. שיחה או הקלטת הודעה בטלפון נייד.
2. טלפון קווי ללא צג.
3. טלפון קווי עם צג.
4. מכשיר קשר.
5. דואר אלקטרוני באמצעות מחשב / הודעות כתובות בנייד.

- יג. מעיקר הדין אין חובה לחייג או לענות לשיחות ב"שינוי", ובעיקר כאשר מתקבלות במהלך השבת שיחות רבות.
- יד. בדיקות קשר שגרתיות תתבצענה בהתאם לצורך המבצעי.
- טו. מכשירי קשר שאין בהם חיווי דיגיטאלי, מותר לכוון אותם לתדר הנכון ללא צורך בשינוי.
- טז. מותר להגביר ולהנמיך רחש קליטה במכשיר קשר בשבת על פי הצורך.
- יז. אסור להוסיף בשבת התקנים למערכת הקשר (אנטנות, רמקול, מע"ד) כשאין בכך צורך מבצעי, למעט אביזרים שרגילים לפרקם עוד באותו יום.

יומן המבצעים

- יח. אין לרשום מידע מנהלתי שאין לו כל זיקה לפעילות המבצעית.
- יט. מידע שיש לו זיקה מבצעית, במידת האפשר יש לפעול על פי המדרג הבא (בכפוף לשיקולים המבצעיים ולהנחיות ב"מ):
 1. כתיבה במחשב עם מקלדת ועכבר שבת.
 2. הקלטה בטלפון נייד.
 3. כתיבה במחשב ללא מקלדת ועכבר שבת.
 4. כתיבה בעט שבת (כאשר המידע נחוץ לזמן קצר בלבד, כגון תזכורת או מספר טלפון).
 5. כתיבה על לוח מחיק.
 6. כתיבה בעט רגיל.
- כ. מידע המתועד במחשב – יש לדחות את כתיבתו ביומן המבצעים עד למוצאי שבת.
- כא. רישום המידע ביומן המבצעים יהיה קצר ותמציתי, אך מבלי לגרוע פרטים חיוניים. כך, למשל, את תאריך הדיווח ניתן לכתוב פעם אחת בכל משמרת, אך את השעה המדויקת ואת שם המדווח – חובה לציין.
- כב. הנצרך למחוק לצורך מבצעי, ישתדל לעשות זאת בשינוי, ויעדיף רישום קו על הפריט על פני מחיקה בטיפקס או סימון 'איכס' לצד הכתב.

המחשב

- כג. הדלקת המחשב, וחיבור המסכים הנדרשים, תתבצע מערב שבת.
- כד. אם נדרשת הקלדה מועטת לאורך השבת, ראוי להקליד בשינוי, כגון באמצעות לחיצה על המקשים בעזרת חפץ (דוגמת כפית) או בהקשה בגב היד. כאשר נדרשת הקלדה של מידע רב יותר, יש להקליד כרגיל. במקום שבו יש "מקלדת שבת", בכל מקרה ניתן להקליד כרגיל.
- כה. הדפסת מסמך תתבצע לצרכים מבצעיים בלבד, ובמידת האפשר הלחיצה על פקודת ההדפסה בעזרת המקלדת או העכבר תיעשה בשינוי.

הטלפון הנייד

- כו. חיילים הנדרשים לשמור על זמינות, יישאו עמם טלפון נייד גם בשבת, ויענו לכל שיחה.
- כז. חובה להטעין את סוללת הטלפון הנייד מערב שבת. במידה והסוללה אזלה, יש לחבר את הטלפון למטען לפני שהמכשיר יכבה, וראוי לחבר את המטען לשקע בשינוי.

כניסה ויציאה

- כח. יש להיערך מערב שבת להתקנת מנגנונים הלכ-טכנולוגיים בכניסה לחמ"לים, בתיאום עם רבנות היחידה.
- כט. במידת האפשר יש לוודא את נטרול "גלאי הנפח" שמדליקים ומכבים את התאורה והמיוזג באופן אוטומטי. כמובן, גם אם הגלאי לא נוטרל, מותר להיכנס לחמ"ל לצרכים מבצעיים.
- ל. במידה ולא הותקן מנגנון כנ"ל, במידת האפשר יש לתאם עם הנמצאים בפנים שיפתחו את הדלת, מבלי שתידרש הפעלה של הקודן החשמלי.
- לא. אם הדבר אינו מתאפשר, או שגם פתיחת הדלת מבפנים כרוכה בפעולה חשמלית, כשנדרש לצאת יפעיל את המנגנון בשינוי, כגון שילחץ על הספרות במערכת הקידוד באמצעות חפץ, או יעביר את הכרטיס המגנטי כשהוא אחוז בשינוי בין האצבעות.
- לב. גם כאשר היציאה מן החמ"ל כרוכה בהפעלת מנגנון חשמלי, מותר לצאת לשם התרעננות ואגירת כוחות למשמרת הבאה, או לצאת לשירותים.
- לג. אם היציאה מן החמ"ל אינה כרוכה בהפעלת מנגנון חשמלי, מותר לצאת לצורך תפילה במניין או סעודת שבת, אף אם בעת החזרה לחמ"ל תידרש הפעלת מנגנון חשמלי.
- לד. מותר לצאת מהחמ"ל לצורך תפילה או מנוחה, אף אם נדרש לשאת טלפון נייד או מכשיר קשר. הפעלת "עקוב אחריי" מהטלפון בחמ"ל לטלפון הנייד – תתבצע בשינוי, בהקשה על הטלפון בגב היד.

טלוויזיה, רדיו ומוסיקה

- לה. אסור להפעיל או לכבות טלוויזיה, רדיו או מוסיקה בחמ"ל בשבת. אולם אף אם הודלקו בשבת, אין חובה לצאת מן החמ"ל. ראוי לא להטות אוזן ולא לצפות בטלוויזיה בשבת אם אין בכך צורך מבצעי.
- לו. מותר להנמיך את עוצמת הקול של מכשיר טלוויזיה או רדיו אם הרעש מפריע לעבודת החמ"ל, וראוי לעשות זאת בשינוי.
- לז. חיילים המאיישים חמ"ל וחוששים מפני עייפות, יפיגו אותה על ידי שיחה, אכילה או פעילות גופנית, או בכל דרך אחרת שאינה כרוכה בחילול שבת.

החלפת משמרות בשבת

- לח. ביחידות בהן ישנם תנאים נאותים למנוחה ולאכילה, אין לנסוע ולחזור בשבת, ויש להיערך לשהות ביחידה למשך כל השבת. במצבים יחודיים, כשחייל מרגיש צורך מיוחד לשוב לביתו בשבת בתום המשמרת, יש להיוועץ ברב היחידה.
- לט. ביחידות בהן אין תנאים כאלה, והמשרתים בחמ"ל נדרשים לנסוע לביתם כדי לנוח ולאכול לקראת המשמרת הבאה, מותר לנסוע גם בשבת. גם במצבים אלה, אם המשמרת הסתיימה סמוך לצאת השבת, ראוי להמתין עד צאת השבת. כמו כן, אם יש מקום קרוב שבו ניתן לנוח ולהתרענן, ראוי לצמצם בנסיעה ולנסוע לשם (ולא הביתה).
- מ. חיילים המבצעים משמרות אינטנסיביות בחמ"ל לאורך כל השבוע, וניתנה להם אפשרות לנסוע להתרעננות בביתם ביום חמישי או שישי, רשאים לנצל את הזמן להתרעננות ולשהות עם משפחתם, אף אם יידרשו לחזור אל המשמרת בשבת. על מצב זה כתב הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל (הליכות שלמה, רמ"ח ס"ק ז', על פי ספר הצבא כהלכה): " ... מי שייסע לפני שבת על מנת לשוב לשם פיקוח נפש בשבת ... אין יכול להחמיר על חשבון הסבל של משפחתו ... ומסתבר דיש להקל עד כמה שאפשר לעוסקים בהצלת נפשות".

בכל שאלה או ספק, ואם לא ניתן מענה על ידי סגלי הרבנות הצבאית ביחידות,

ניתן לפנות לקו הפתוח של הרבנות הצבאית שזמין 24/7 במספר: 0529-414-414